

Efektívne odpadové hospodárstvo Slovenska v európskom kontexte

Miloš Veverka, Daniel Lešínský

Odpadová legislatíva EU – dôležité body

Smernica o skládkovaní odpadov č. 1999/31/ES

- mení trend odpadového hospodárstva od skládkovania ku recyklácii a energetickému zhodnocovaniu odpadov
- ukladá povinnosť uzatvoriť skládky odpadov, ktoré nespĺňajú prísne environmentálne kritériá
- **obmedzuje ukladanie BRO na skládky odpadov** (referenčný rok 1995):
 - do r. 2010 znížiť množstvo BRO ukladaného na skládky o 25 %
 - do r. 2013 znížiť množstvo BRO ukladaného na skládky o 50 %
 - do r. 2020 znížiť množstvo BRO ukladaného na skládky o 65 %

Odpadová legislatíva EU – dôležité body

Smernica 2008/98/ES – rámcová smernica o odpade

- prináša novú **hierarchiu nakladania s odpadmi**:
 - a) predchádzanie vzniku;
 - b) príprava na opätovné použitie;
 - c) recyklácia;
 - d) iné zhodnocovanie, napr. energetické zhodnocovanie; a
 - e) zneškodňovanie.
- definuje **stav konca odpadu** – kedy niektorý špecifický odpad prestáva byť odpadom – prejde procesom recyklácie, existuje pre ňu dopyt, nedochádza k poškodeniu ŽP
- zaoberá sa predchádzaním vzniku odpadov a opätovným použitím, teda **prevenciou**

Opadová legislatíva EU – dôležité body

Smernica 2008/98/ES – rámcová smernica o odpade

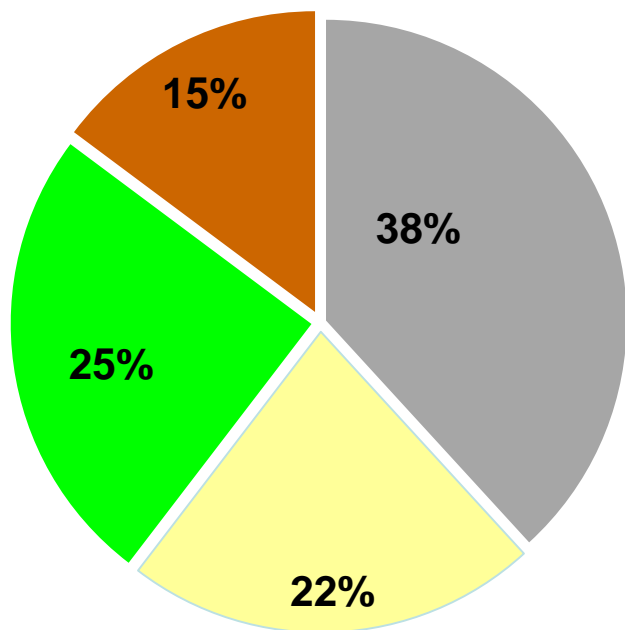
transponovaná do SK legislatívy novelou zákona o odpadoch 343/2012 Z.z. (účinná od 1.1.2013).

Smernica Slovenskej republiky ukladá:

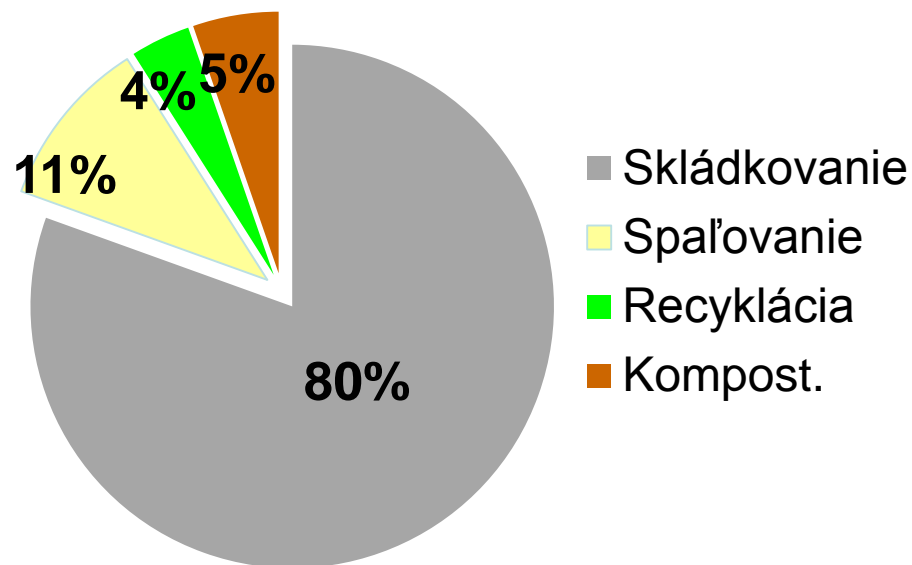
- členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že sa odpad podrobí činnostiam zhodnocovania (čl. 10)
- do roku 2015 sa zavedie triedený zber min. pre papier, kov, plast a sklo (čl. 11, ods.1)
- do roku 2020 sa zvýši príprava na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kov, plasty a sklo najmenej na 50 % (čl. 11, ods.2)
- členské štáty, prijímú opatrenia, aby podporili separovaný zber biologického odpadu s cieľom vykonávať kompostovanie a digesciu
- do 12.12.2013 SR musí vypracovať program predchádzania vzniku odpadu

Nakladanie s komunálnym odpadom v EU

Nakladanie s komunálnym odpadom v EU v r. 2010 - priemer

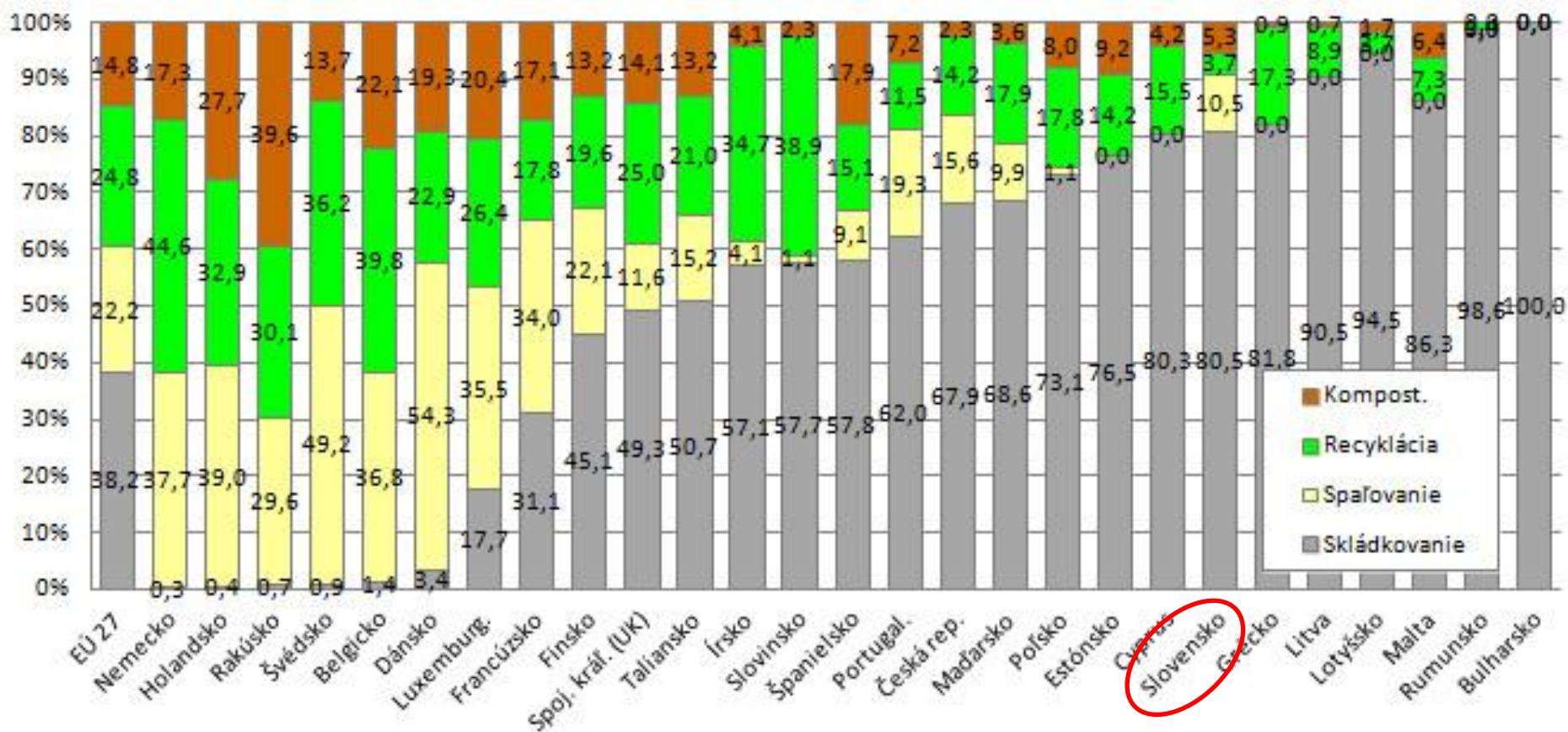

Nakladanie s komunálnym odpadom na Slovensku v r. 2010

Nakladanie s komunálnym odpadom v EU

Nakladanie s komunálnym odpadom v EÚ v r. 2010

Nakladanie s komunálnym odpadom v EU – r. 2010

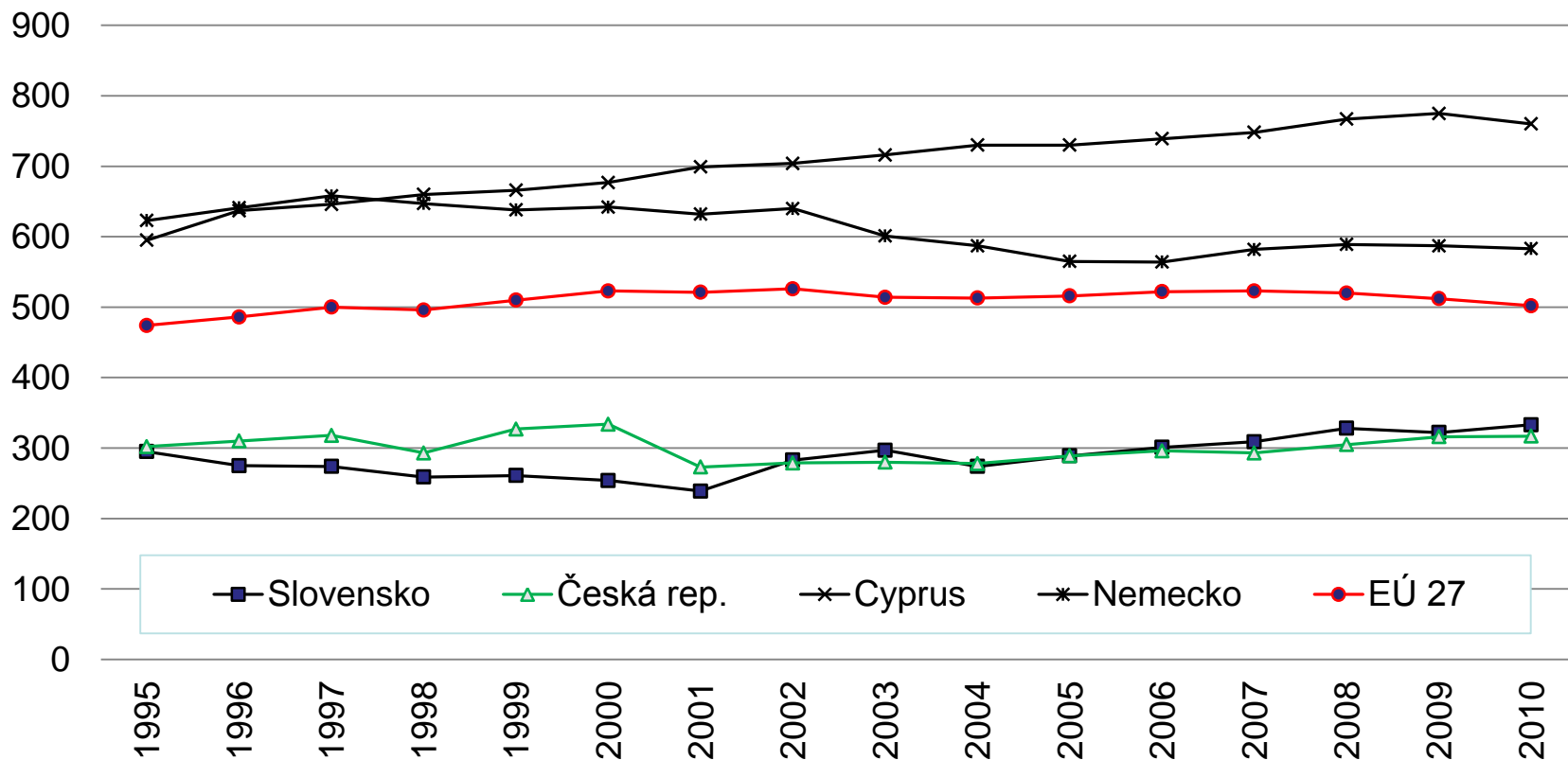
Miera recyklácie KO v EÚ (vrátane kompostovania) – najúspešnejšie krajiny:

- Rakúsko - 70 %
- Nemecko, Belgicko - 62 %
- Holandsko - 61 %
- Švédsko - 50 %
- Luxembursko - 47 %
- Dánsko - 42 %
-
- Česká republika – 16,5 %
- Slovensko – 9 %

SR - miera skládkovania – až 21. miesto! (80,5 % KO sa skládkuje) - radí sa medzi krajiny s nízkou mierou recyklácie a vysokým podielom skládkovania

ČR – miera skládkovania – 16. miesto (krajina porovnateľná so SR)

Vývoj produkcie komunálneho odpadu v kg/obyv.

Porovnanie odpadového hospodárstva krajín EU - 2012

- veľké rozdiely v OH medzi jednotlivými krajinami EU
- najlepšie OH zamerané na prevenciu, recykláciu - Rakúsko a Holandsko (39 b), Dánsko, Nemecko, Belgicko a Švédsko
- SR (17 b) sa radí medzi krajiny s najhorším OH zameraným na skládkovanie KO – patria sem: Cyprus, Rumunsko, Litva, Bulharsko a najmä Grécko (len 3 b)

Národný seminár - CITENERGO a Dohovor primátorov a starostov Efektívne odpadové hospodárstvo Slovenska v európskom kontexte

HDP (PPS - parita kúpnej sily)			Produkcia komunálneho odpadu v		
P.č.	Krajina	€/obyv.	P.č.	Krajina	kg/obyv.
1.	Luxembursko	279	1.	Dánsko	802
2.	Nórsko	189	2.	Cyprus	770
3.	Švajčiarsko	141	3.	Švajčiarsko	741
4.	Holandsko, Írsko	134	4.	Írsko	733
5.	Rakúsko	124	5.	Luxembursko	701
6.	Švédsko	122	6.	Malta	696
7.	Island	121	7.	Holandsko	622
8.	Dánsko	120	8.	Rakúsko	601
9.	Fínsko	117	9.	Nemecko	581
10.	Veľká Británia	116	10.	Španielsko	575
11-12.	Nemecko	115	11.	Veľká Británia	565
11-12.	Belgicko	115	12.	Taliansko	561
13.	Francúzsko	108	13.	Island	555
14.	Španielsko	103	14.	Francúzsko	543
15.	Taliansko	102	15.	Fínsko	522
16.	Cyprus	96	16-17.	Estónsko	515
17.	Grécko	93	16-17.	Švédsko	515
18.	Slovinsko	91	18.	Belgicko	493
19.	Česká republika	80	19.	Nórsko	490
20.	Portugalsko	79	20.	Bulharsko	467

Nový zákon o odpadoch by mal vyriešiť:

- **nestratová ekonomika triedeného zberu** – v súčasnosti je triedený zber často 2 – 3 krát drahší ako zneškodnenie odpadu na skládke
- **motivácia obcí k dodržiavaniu hierarchie odpadového hospodárstva**
 1. predchádzanie vzniku odpadu
 2. opätovné použitie
 3. triedený zber, recyklácia
- **bioodpad**
 - vytvorenie mechanizmov na financovanie zberu a zhodnocovania bioodpadu – napr. z navýšeného skládkového poplatku
 - podpora domáceho kompostovania (predchádzanie vzniku odpadu)
- **informačný systém** – jednotný, prehľadný, jednoduchý, presný, odbremenenie administratívnej záťaže obcí
- **zálohovanie jednorazových nápojových obalov** (PET, plechovky) – účinný nástroj na odstánenie nelegálne pohodených odpadov - littering

Nový zákon o odpadoch - tézy:

v súčasnosti sú v medzirezortnom pripomienkovaní 10.05.-23.05.2013

- **zrušenie Recyklačného fondu** – postupné, využitie naakumulovaných financií RF,
 - financovanie infraštruktúry SZ v obciach?
 - financovanie recyklačných kapacít v SR?
- **rozšírená zodpovednosť výrobcov** – do limitov EÚ,
 - elektrozariadenia, batérie, vozidlá, obaly
 - čo ostatné toky odpadu? – papier, plasty – výrobky, nábytok, textil, pneumatiky, oleje – dobrovoľné?
- **náklady obce len na zmesový komunálny odpad a bioodpad**
- **informačný systém**
- **zákaz výkupu kovov od fyzických osôb**

Predchádzanie vzniku odpadu – čo môže urobiť obec už teraz?

- **Podpora domáceho kompostovania**

- výrazné zníženie množstva zmesového odpadu zneškodňovaného na skládkach a v spaľovniach
- úspora nákladov na OH obce
- tí čo doma kompostujú, platia menej

- **Kampane na podporu pitia vody z vodovodu –** zníženie množstva odpadov z obalov

- **Podpora mliečnych automatov –** zníženie množstva odpadov z obalov, podpora lokálnej ekonomiky

Navýšenie skládkového poplatku

- Slovensko patrí ku krajinám s veľmi nízkym poplatkom za uloženie odpadu na skládku (skládková daň)

Skládkový poplatok za komunálny odpad v niektorých krajinách EÚ

Krajina	poplatok
Rakúsko	29,80 €/t
Belgicko - Valónsko	65,00 €/t
Dánsko	63,00 €/t

Krajina	poplatok
Poľsko	26,60 €/t
Česká republika	20,00 €/t
Slovensko	4,98 €/t

- skládkový poplatok – nástroj na nasmerovanie odpadu – skládky vs. zhodnocovanie
- odporúčanie EÚ – SK by malo zvýšiť skládkový poplatok

Navýšenie skládkového poplatku

Vplyv navýšenia skládkového poplatku na odpadové hospodárstvo obce a finančné prostriedky vygenerované z navýšenia.

Skládkový poplatok	4,98 €/t (súčasný stav)	7,00 €/t	10,00 €/t	15,00 €/t
Navýšenie skládk. poplatku	0,00 %	40,56 %	100,80 %	201,20 %
Navýšenie rozpočtu odpad. hospodárstva obce	0,00 %	2,04 %	5,08 %	10,13 %
Financie z navýšenia skládk. poplatku	0 €	3 636 000 €	9 036 000 €	18 036 000 €

- Využitie financií z navýšenia skládkového poplatku na zvyšovanie kapacít a kvality zhodnocovania BRO v samosprávach (Envirofond, ...)

Triedený zber v obci

- **triedený zber na mestských a obecných úradoch, v budovách, resp. a inštitúciach** – osvetová činnosť, príklad pre občanov, že obec/mesto to so separáciou myslí vážne
- **triedený zber na školách** – výchovno vzdelávací
- **vyhodocovanie účinnosti triedenia**
 - vytriedené množstvá v kg/obyv.
 - účinnosť triedeného zberu v %
 - zverejňovanie údajov o odpadovom hospodárstve na webe mesta/obce

Ďakujem za pozornosť

CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy

Nográdyho 39, 960 01 Zvolen

www.cepta.sk

Ing. Miloš Veverka, PhD.

milos.veverka@inter-net.sk